

Texts and Traditions in Seventeenth Century Goa: Reading Cultural Translation, Sacredness, and Transformation in the *Kristapurāṇa* of Thomas Stephens S.J.

Annie Rachel Royson

Pandit Deendayal Petroleum University, INDIA
annieroyson@gmail.com; annie.royson@sls.pdpu.ac.in

ABSTRACT

The thesis is a critical study of *Kristapurāṇa* (1616), a seventeenth century retelling of the biblical narrative in the Marathi language composed by the Jesuit missionary, Thomas Stephens. Stephens's poetic composition is one of the earliest printed works in South Asia. In this thesis, *Kristapurāṇa*, is studied as a work of cultural translation. The study highlights the methods that early missionaries adopted to negotiate the complexities of cultural encounters. The meeting between Christianity and ancient sacred traditions that existed in colonial centres such as Portuguese Goa gave rise to novel translation "strategies" to convince the masses regarding the significance of Christianity and to negotiate the stringent regulations laid down by the Church. The transformation of Stephens, an English Jesuit, from a traveller to a poet-priest-translator is treated as key to understanding the cultural translation undertaken in *Kristapurāṇa*. The language of the text and the Roman script in which it was first printed are significant in understanding the socio-political background against which Stephens's text was composed. The routes by which early Christian texts in South Asia travelled is also studied, with *Kristapurāṇa* as the epicentre for analysis.

Travel, transformation, genre, and landscapes are the lenses through which the concept of cultural translation has been approached in this thesis. The anxieties faced by both the translator and the "translated" in the process of grappling with the "sacred" are important concerns of this study. Select verses from the ten thousand nine hundred and sixty-two verses of *Kristapurāṇa* have been translated into English in this study, to bring out the nuances of the text and to augment the conceptual arguments put forward by the thesis.

In *Kristapurāṇa*, Stephens made use of the purāṇic genre to negotiate the spaces between Christianity and Hinduism. Stephens chose to call his composition a "*Purāṇa*", placing it firmly within the tradition of purāṇic texts and the conventions of sacredness attached to the tradition by the locals. He negotiated two sacred textual traditions—the biblical and the purāṇic—and both the biblical narrative and the genre of Purāṇas are transformed in this process of translation. In this

context, a strand of this thesis analyses the novelization of the purāṇic genre in *Kristapurāṇa*. In addition to these aspects, Stephens's text opens a site that reveals the centrality of landscapes in the colonial enterprise, the fascination with distant geographies, and the transformation of the physical and cultural landscapes of conquered regions. The vast deserts, tropical gardens, and desolate cities in this narrative reveal a constant process of travel across space and time. A reading of landscapes in this text brings to light the ways in which Stephens's landscapes were a (re)invention of the topology in which the locals could position their memories and traditions. Landscape is treated as an aspect of cultural translation in the context of *Kristapurāṇa*. The transformations and (re)creations that occur when sacred texts and traditions undergo cultural translation are highlighted in this reading of *Kristapurāṇa*.

KEYWORDS: Kristapurana; cultural translation; missionary literature; genre; landscapes and translation; South Asian literature

Completion of Thesis

Place : Indian Institute of Technology Gandhinagar, Gujarat, India
Year : 2018
Supervisor : Dr. Arnapurna Rath
Original Language : English

सतराव्या शतकातील गोव्यामधील ग्रंथ आणि परंपरा: थॉमस स्टीफन्सरचित ख्रिस्तपुराणातील सांस्कृतिक भाषांतर, पवित्रता आणि परिवर्तनाचा अभ्यास

सारांश

सतराव्या शतकात गोव्यामध्ये लिहिल्या गेलेल्या 'ख्रिस्तपुराण' (इ.स.१६१६) या ग्रंथाचा समीक्षणात्मक अभ्यास या प्रबंधात केलेला आहे. थॉमस स्टीफनची बायबलवरील प्रवचनांची मराठीतील पुनरुक्ती ही दक्षिण आशियातील सर्वात जुन्या मुद्रितांपैकी एक आहे. या प्रबंधामध्ये ख्रिस्तपुराणाचा सांस्कृतिक अनुवादाच्या अनुषंगाने अभ्यास करण्यात आला आहे. तत्कालीन मिशनरीज्ना सांस्कृतिक संघर्षाच्या गुंतागुंतीला सामोरे जाताना ज्या पद्धती आत्मसात कराव्या लागल्या, त्यावर या अभ्यासामध्ये प्रकाश टाकण्यात आला आहे. पोर्तुगीज अमलाखालील गोव्यासारख्या वसाहतींमध्ये ज्या प्राचीन पवित्र परंपरा होत्या, त्यांचा ख्रिश्चन धर्माशी सामना झाल्यावर जनसामान्यांना ख्रिश्चन धर्माचे महत्त्व पटवून देण्यासाठी आणि चर्चेने घालून दिलेल्या कडक नियमांबद्दल वाटाघाटी करण्याच्या उद्देशातून नवीन पद्धतीच्या धोरणांचा उदय झाला. हे सर्व ख्रिस्तपुराणाच्या या सांस्कृतिक अनुवादाच्या माध्यमातूनचे समजून घेण्याकरिता, स्टीफनचे एक आंग्ल ख्रिश्चन ते - एक प्रवासी ते - एक कवी-पुजारी-अनुवादक असे जे परिवर्तन झाले, ते समजून घेणे आवश्यक आहे. तत्कालीन सामाजिक-राजकीय पार्श्वभूमीवर स्टीफनचे हे लेखन समजून घेण्यासाठी, त्या लेखनाची भाषा आणि ज्या रोमन लिपीमध्ये ते लिहिले गेले, ही दोन्ही समजून घेणे आवश्यक आहे. दक्षिण आशियातील ज्या मार्गाने ख्रिश्चन लेखनाचा प्रवास झाला त्याचाही प्रवासाचाही अभ्यास ख्रिस्तपुराण हे या ग्रंथाला विश्लेषणाला केंद्रवर्ती मानून केला गेला आहे.

प्रवास, परिवर्तन, शैली आणि भौगोलिक प्रदेश या अनुषंगाने सांस्कृतिक भाषांतराची संकल्पना या प्रबंधामध्ये हाताळण्यात आलेली आहे. "पवित्र" ग्रंथांचा अनुवाद करताना अनुवादक आणि "अनुवादित" झालेला समूह ह्यांना जी अस्वस्थता भासते, तो ह्या अभ्यासाचा एक मुख्य विषय आहे. ख्रिस्तपुराणाच्या दहा हजार, नऊशे बासष्ट ओव्यांमधून काही निवडक श्लोक ओव्या घेऊन, त्यांच्यातील बारकाव्यांसकट ते समजावण्यासाठी आणि संकल्पनात्मक चर्चेसाठी या प्रबंधात त्यांचा इंग्रजीमध्ये अनुवाद करण्यात आला आहे.

ख्रिस्ती धर्म आणि हिंदू धर्म यांच्यातील भिन्नतेमध्ये ताळमेळ घालण्यासाठी ख्रिस्तपुराणामध्ये स्टीफनने पौराणिक शैलीचा उपयोग केला आहे. पौराणिक लेखन परंपरा आणि पवित्रतेच्या रूढी या स्थानिक रहिवाश्यांच्या जिवाळ्याच्या विषयांमध्ये ठामपणे रुजविण्यासाठी स्टीफन त्याच्या या लेखनाला "पुराण" असे नामाभिधान देतो. त्याने दोन पवित्र लेखनात्मक परंपरा - बायबल आणि पुराण - यांचा मेळ घातल्यामुळे बायबलची प्रवचने आणि पौराणिक शैली यांचे या सांस्कृतिक अनुवादाच्या प्रक्रियेत स्थित्यंतर झाले. या संदर्भाचा एक धागा घेऊन ख्रिस्तपुराणातील पौराणिक शैलीच्या नवीकरणाच्या किंवा "कादंबरीकरणाच्या" प्रक्रियेचे विश्लेषण या प्रबंधात करण्यात आले आहे. याशिवाय, स्टीफनचे लेखन वसाहतीकरणाच्या संदर्भातील केंद्रीय भौगोलिक प्रदेश, दूरच्या देशांबद्दलचे आकर्षण आणि पादाक्रांत केलेल्या प्रदेशांचे भौतिक आणि सांस्कृतिक परिवर्तन, असे नवनवीन आयाम उलगडत जातात. अफाट वाळवंटी प्रदेश, विषुववृत्तीय हरित प्रदेश आणि उजाड शहरांचे उल्लेख प्रवासाची निरंतर प्रक्रिया दर्शवतात. स्टीफनच्या भौगोलिक प्रदेशांच्या वर्णनामध्ये त्या प्रदेशांचे जणू पुनरुत्थान होऊन, नव्याने ख्रिस्ती झालेल्या समूहाचे स्मृती व परंपरा ह्या

नवीन भूगोलाचे एक भाग ठरतात. ख्रिस्तपुराणाच्या संदर्भात भौगोलिक प्रदेशांच्या वर्णनाला सांस्कृतिक अनुवादाचा एक पैलू असे मानले आहे. सांस्कृतिक अनुवादाच्या प्रक्रियेतून जात असताना पवित्र लेखन आणि परंपरा ह्यांमध्ये जे परिवर्तन आणि पुननिर्मिती होते, त्यांच्यावर या प्रबंधामध्ये प्रकाश टाकण्यात आला आहे.

मूलभूत शब्द: ख्रिस्तपुराण; सांस्कृतिक अनुवाद; मिशनरी साहित्य; वाङ्मयप्रकार; भौगोलिक परिसर आणि अनुवाद; दक्षिण आशियाई साहित्य

प्रबंधपूर्तीचा तपशील

ठिकाण: इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेकनॉलॉजी गांधीनगर, गुजरात, भारत

वर्ष: 2018

पी एच डी पर्यवेक्षक: डॉ अर्णपूर्णा रथ

मूळ भाषा: इंग्रजी